

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poduredništvo:
Trst, Vicolo delle Rose štev. 7

Polletna naročnina . . . Lir 800
Letna naročnina . . . Lir 1.500
Letna inozemstvo . . . Lir 2.500
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Leto IX. - Štev. 29

Gorica - četrtek 18. julija 1957 - Trst

Posamezna številka L. 30

Še o šolskem zakonu za Slovence

Pretekli teden sta bila v Rimu zastopnika sindikatov slovenskih šolnikov v Trstu in Gorici. Obiskala sta zastopnike raznih strank, skušala sta priti v stik s člani VI. komisije, ki bo zakonski osnutek pretresala, ki ga lahko zboljša ali poslabša, in prosila sta tudi za sprejem pri prosvetnem ministru, katerega pa v Rimu ni bilo ter je bil njegov povratak napovedan za konec tedna. Hodila sta torej, kot pravimo, od Poncija do Pilata, razlagala želje in potrebe Slovencev, prepričevala in prosila. Povsod so jima zagotavljali, da vprašanje slovenske šole dobro poznajo, dajali so upanje, da pojde zadeva dobro, da pa je vse odvisno od parlamenta, kajti ministrstvo oziroma celokupna vlada da s tistim dnem, ko je osnutek podala parlamentarnim komisijam, ne more več besedila spreminjati, kvečjemu umakne da ga lahko še. Zastopnika sta nadalje zvedela, da pred oktobrom zakonski načrt ne pride v razpravo. Najvažnejše je pa to, da jima je uradnik na oddelku za obmejno šolstvo izjavil, da goriške srednje šole ostanajo takšne, kot so, da torej ne postanejo paralelke italijanskih šol. Ta izjava, katero je dal uradnik,

ki sicer nima nobene odgovornosti, je skrajno razveseljiva. Toda prav ob njej ti pridejo na misel druge izjave, ki so s to v hudem nasprotju. Kot je znano, je vlada predložila načrt, ki nas tako boli, poslanski zbornici že v decembru lanskega leta. Sedaj je isti načrt poslala nespremenjen tudi v senat. Rimski politiki, parlamentarci in ministrski funkcionarji izjavljajo, da je vlada v tistem trenutku, ko je odstopila zakonski osnutek parlamentu, to je poslanski zbornici ali senatu, izgubila nanj vsak vpliv; samo umakne ga še lahko. Uradnik prosvetnega ministrstva pa daje pomirljive izjave glede slovenskih srednjih šol v Gorici; po teh izjavah bi se dalo sklepati, da je vlada prvotni načrt, predložen parlamentu, pozneje vendar le še spremenila, da torej ne drži tisto, da se vlada v to reč ne more več vtikati.

Kdo ima torej prav? Kakšen je dejanski osnutek, o katerem bo parlament sklepal? Ali bi ne bilo v prid dobri stvari, da bi slovenska javnost končno le dobila na vpogled pristni vladni predlog, da bomo vedeli, pri čem smo? Dokler parlament zakona ne sprejme, je še vedno čas.

Po spremembah v Moskvi

Na Zapadu si prizadevajo, da bi spoznali pomen zadnjih moskovskih dogodkov, ki so pripeljali do presenetljivih zaključkov. Kdor je močnejši in brutalnejši, ta uniči drugega. Prvi in najkrutejši je bil Stalin. Ko ni več Stalina, nadaljuje njegovo delo Hruščev, ki je postavil na zatožno klop Molotova, Malenkova, Kaganoviča in Šepilova. Boj še ni končan. Samo tega ne vemo, kdo pride prvi med zločince. Eno je gotovo. To početje priča, da je mnogo nerada v najvišjih komunističnih vrstah. Če temu dodamo še gospodarske neuspehe, pridemo do spoznanja, da komunistem zahteva od svojih pristašev res veliko kratkovidnosti in pokvarjenosti, da vztrajajo. Glede zunanje politike Sovjetske zveze vemo le to, da je bil prej Molotov velik borec, sedaj je pa naenkrat zločinec in izdajalec svoje domovine, izdajalec delavske stvari, krivec hladne vojne, za katero je doslej sovjetsko časopisje krivilo zapadne imperia-liste.

Obisk na Češkoslovaškem

Pretekli teden sta Hruščev in Bulganin obiskala Češkoslovaško. Svet je nervozno čakal, kake izjave bosta podala. Hruščev je napadel Eisenhowerja in Zapadno Nemčijo ter govoril o edinstvi socialističnega tabora, v katerega bi se morala vrniti tudi Jugoslavija. Nič prijaznosti o sožitju z zapadnim svetom, ne obljub miru in razorožitve. Tudi na račun Jugoslavije je Hruščev povedal nekaj pikrih. V Beogradu so bili zaradi tega razočarani.

Tudi v Londonu preobrat

V Londonu je na razorožitveni konferenci zaradi dogodkov v Moskvi nastal zastoj. Vsi so pričakovali, da bo sovjetski zastopnik Zorin pokazal pripravljenost novega kremelskega vodstva za pameten sporazum z Zapadom, ko ni več na oblasti Molotova, ki je doslej to prepredel. Zgodilo pa se je nasprotno. Zorin je odklonil ameriški načrt. Sovjeti bi pristali le na sporazum o prekinitvi jedrskih poizkusov, odklanjajo pa ameriške po- goje glede nadzorstva in prekinitve

izdelovanja atomskega in vodikovega orožja. Pri Sovjetih so sedaj na vodstvu tudi vojaški krogi, ki so odločilno posegli v spor med Hruščevom in Molotovom. Ti vojaški krogi ne marajo, da bi oboroževanje popustilo, da bi se kakšni nadzorniki podajali v njihove tovarne orožja itd. Ključ do sporazuma je sedaj v Moskvi in ne v Washingtonu. Zapad je razočaran, ker so Sovjeti odklonili načelni sporazum o nadzorstvu nad izdelovanjem atomskega in vodikovega orožja. Kriva je Sovjetska zveza. Toda upanje je, da še ni vse izgubljeno.

Vrnitev Nemcev iz Rusije

V Bonnu so ostali močno prese- nečeni, ko jim je Sovjetska zveza sporočila, da se misli začeti z njimi pogajati o vrnitvi poldruga milijona Nemcev v Rusiji. Do sedaj so namreč Sovjeti vedno zatrjevali, da pri njih ni več nemških državljanov. Vsi poskusi v Bonnu, da bi dosegli vrnitev svojih sorojakov iz Rusije, so do sedaj propadli. Tudi Adenauer s svojim lanskim obiskom v Moskvi ni dosegel več kot to, da so vrnili nekaj desetisočev vojnih ujetnikov. Zdaj pa kar naenkrat tolik preobrat.

Do tega je prišlo, ker je Zapadna Nemčija stavila kot pogoj za sklenitev trgovinske pogodbe vrnitev Nemcev iz Sovjetije. Ti razgovori se bodo začeli 22. julija v Moskvi. Vest, da mislijo Sovjeti začeti razgovore o vrnitvi poldruga milijona Nemcev je dober uvod v uspešnost pogajanj.

Glede Nemcev v Rusiji je pa stvar naslednja: tam bivajoče Nemce bi lahko razdelili v štiri kategorije: 1. Nemci, ki so ostali v ruskem ujetništvu; 2. Nemci, katerih predniki so se pred 200 leti zlasti pod Petrom Velikim in pozneje preselili v Rusijo in se naselili ob Volgi. Te je Stalin med vojno dal preseliti v Sibirijo; 3. osebe, ki so dobile nemško državljanstvo po Hitlerjevih zakonih, a so pozneje prišle pod Sovjete; 4. Nemci, ki so bivali v Vzhodni Prusiji in na Memelskem ozemlju in so po priklju-

Iz težav v težave

Francoske vlade, pa naj bodo kate- re koli, gredo iz ene težave v drugo v neprestani negotovosti, da lahko vsak čas izgubijo podporo parlamenta in padejo. Tako je tudi sedanja vlada Bourges-Manourija v neprestani negotovosti za svoj ob- stoj. Komaj je izglasovala zakon o odobritvi Evratoma in Skupnega evropskega tržišča, že grozijo vesti iz Alžira, da bo morala zaprositi za posebna poverjenja in z njimi tudi za novo zaupnico. V Alžiru in tudi v Franciji sami gre namreč na slabše z javnim redom. Sabotažna de- janja so res vsakdanja stvar. Ob koncu dneva se le vprašujejo, koli- ko napadov in sabotaj je bilo in koliko mrtvih v tistem dnevu, ker mirnih dni ni več. V južnem Alžiru so prav v začetku tega tedna pognali v zrak veliko električno centralo, ki je dajala energijo precejšnjemu delu Alžira. V Parizu in tudi v drugih predelih Francije se pa Al- žirci neprestano med sabo tepejo in tudi streljajo. Hudo je in se zdi, da bo vedno hujše, ker so uporniki pripravljeni na najhujše; Francozi pa tudi nočejo popustiti. Res ni vi- deti, kako se bo zadeva končala.

Tito pojde v Sirijo

Zadnji teden se je mudil v Jugo- slaviji na uradnem obisku zunanji minister Sirije Salah Bitar. Imel je razgovore z različnimi vodilnimi poli- tiki Jugoslavije. Ob tej priliki so uradno sporočili, da bo maršal Tito skupaj z zunanjim sekretarjem Ko- čo Popovićem uradno obiskal Siri- jo, da tako vrne obisk sirskih predstavnikov v Jugoslaviji.

Kot znano, ima Sirija filokomu- nistično vlado, ki se je v zunanji politiki priključila skupini nevtraln- ih držav po zgledu Jugoslavije. Ravno to dejstvo obe državi še bolj približuje. Jugoslavija skuša svoje prijateljstvo s Sirijo izkoristiti tudi v trgovinske namene. Zato bo- do oboji obiski služili tudi za širšo trgovinsko izmenjavo.

vrsti Rim, da tudi tukaj odobrijo obe pogodbi. Ni dvoma, da bodo pogodbi odobrili v državah Bene- luksa. S prihodnjim letom bi tako pogodbi začeli veljati. Evropa bi po tem načrtu postala gospodarska enota, povečal pa bi se tudi njen politični vpliv na svetovne zadeve. Tega se dobro zavedajo Britanci, ki mislijo pohiteti s svojim načrtom za ustanovitev širšega področja svo- bodne trgovine v Evropi.

Kršč. demokracija je zavzela stališče

Vodstvo ital. krščanske demokra- cije je zborovalo v Vallombrosi v Toskani. Ta sestanek je bil važen zato, ker se je pri zadnji vladni krizi in pri polemikah, ki so pri tem nastale, zdelo, da se demok- ršanske vrste razkrajajo. Toda na sestanku, ki se je vršil pod vod- stvom senatorja Zolija, so se vodil- ni demokrščanski politiki med se- boj pomenili in se ob političnem poročilu tajnika Fanfanija zopet zedinili na skupni politični liniji. To je razvidno iz zaključnega po- ročila, ki poudarja enotnost stranke v obrambi demokratičnih svobo- ščin, v delu za izboljšanje socialne- ga in gospodarskega položaja ital. ljudstva ter v prizadevanju za ev- ropsko skupnost.

Skoro istočasno so imeli tudi komunisti svoj sestanek. Glavno poro- čilo je imel Togliatti. Imel je pa precej težko stališče, ker je moral predvsem opravičiti nove čistke v Moskvi ter vzeti na znanje delni poraz pri volitvah na Sardiniji, kjer so komunisti izgubili 22 tisoč glasov. Togliatti je seveda eno in drugo opravičil. Pri tem je napadel Cerkev, češ da po njeni krivdi gro- zi Italiji klerikalna diktatura.

Revež ni povedal, da »klerikalna diktatura« plačuje njega in njego- ve tovariše kot poslance ter jim pusti svojo svobodo, kakor jo uživajo vsi ostali državljani, dočim komu- nistična diktatura, ki jo on zago- varja, spravlja v hladni grob vse svoje nasprotnike in pusti svobodo le sami sebi.

ZA ODPRAVO POTNIH LISTOV

V kratkem bo prišla pred senat razpra- va o novih predpisih glede potnih listov. Razpravljali bodo ne samo o odpravi vi- zumov, temveč tudi potnih listov samih. Države, ki so članice evropskega sveta, so dejansko že odpravile vizume z zako- nom od 1. januarja 1956. Sedaj je poseb- na komisija predložila senatu osnutek za odpravo potnih listov samih.

»OPERACIJSKI ALARM 1957«

V ZDA so dne 12. julija zaključili vaje za obrambo prebivalstva v slučaju vojne. Tako zvani »Operacijski alarm 1957« je imel svojo zaključno fazo z velikim teo- retičnim atomskim napadom na mesta Združenih držav. Točno opoldne dne 12. julija so sirene po vsej državi dale znak napada. Razen prebivalcev New Yorka, niso ljudje praktično sodelovali pri tem napadu. V New Yorku je v manj kot dveh minutah po prvem alarmu življenje na ulicah izumrlo. Vse se je poskrilo v zaklonišča. Pri tem teoretičnem napadu naj bi bilo uničenih nad 100 velikih in- dustrijskih središč, mrtvih in ranjenih pa na desetine milijonov. Moč odvrenih a- tomskih bomb naj bi bila tisočkrat večja kot pa prve atomske bombe vržene na Hirošimo leta 1945. »Vojaško poročilo« pravi o tem napadu:

1. V obsežnosti 19 km bi bile vse lesene stavbe uničene, poškodovane pa vse do razdalje 32 km.

2. Vse osebe, ki bi se znašle v razdalji 48 km bi zadobile hude opekline, v raz- dalji 80 km pa lažje. Neizbežna smrt pa bi dohitela vse tiste, ki bi bili v obsež- nosti 4 km od kraja eksplozije.

3. Materialno škodo bi utrpela vse stav-

Cerkev in mednarodna skupnost

Za XVII. socialni teden španskih katoličanov je sveti oče preko na- mestnika državnega tajnika, msgr. Dell'Acqua, poslal predsed. špan- skih socialnih tednov posebno pi- smo, v katerem govori o mednarod- ni skupnosti, o čemer je bil na ted- nu tudi razgovor.

V pismu je najprej poudarjeno, kako človeštvo po dveh hudih voj- nah in zaradi novega atomskega o- rožja išče poti, da bi se povežalo v miru. Papež je v prvi okrožnici »Summi Pontificatus« govoril o edi- nosti človeštva prav ob Kristusovem nauku, ki naj bi bil temelj družin- ski in človečanski skupnosti. Dej- stvo, da imajo ljudje isti izvor in isti cilj, jih približuje med seboj. Pismo posebej poudarja nujnost ne- ke moralne podlage za mednarodno povezanost držav med seboj ter poudarja, da pomanjkanje določene morale v posamezniku vodi k gre- hu, v mednarodnem življenju pa je to pomanjkanje rodilo strašne kata- strofe zaradi pretiranega nacionalne- ga samoljublja, kakor tudi zato, ker so postavili lastno korist kot najvišje merilo vsakerega dejanja. Odnosi med narodi se ne smejo zadovoljiti samo s slučajnimi koristmi, marveč imajo pravno podlago v pravicah narodov, ki jih daje narava. V med- narodni skupnosti je vsaktera drža- va vključena v celoto mednarodnega prava in torej tudi v naravno pra- vo, ki je podlaga vsakemu med- narodnemu življenju.

V nadaljnjem papež poudarja, da je mednarodno življenje urejeno po pravih mednarodnih politikah, ki ne smejo nasprotovati pravici suvereni- tete narodov kot takih. Gotovo je mnogo ovir, ki se stavijo na pot pri uresničevanju teh norm, a svet je danes gođen, da se narodi med se- boj spoznajo in se drug drugemu približajo. Pismo spominja na zna- čilno dejstvo, da je šele naše sto- letje prišlo do prepričanja o usta- novitvi splošne pravne organizacije, ki naj vodi odnose med narodi. Kar se tiče dolžnosti katoličanov v tem prizadevanju pri mednarodni skup- nosti, pismo poudarja dolžnost, ki kristjana veže k sodelovanju v med- narodnih prizadevanjih. Splošni nauk Cerkev in zapoved ljubezni, ki ne izključuje nobenega, sta brez dvoma velikega pomena v dobru mednarodni skupnosti. Cerkev je svoje delo v zgodovini v tem smi- slu vršila: proglasila je enakost vseh narodov pred Bogom, prema- gala nacionalizme, odpravila suženj- stvo, se postavila v službo pomirje- vanja narodov in je tako dala v ne- kem pogledu temelj mednarodnemu združevanju.

be v oddaljenosti 60 kvadratnih km. Na prostornini, ki je obsegala 8 kvadratnih km je pred dvanajstimi leti v Hirošimi umrlo 70 tisoč prebivalcev.

GRSKA KRALJEVSKA DVOJICA NA OBISKU V JUGOSLAVIJI

Dne 10. julija so prispeli na Brione kot gostje maršala Tita in njegove soproge grški kralj Pavel, kraljica Friderika in in princezinja Zofija. Visoki gostje bodo ostali na Brionih pet dni.

SKORO 2.000 MRTVIH PRI POTRESU V PERZIJI

Pretekli teden dne 2. julija je bila Per- zija ponovno pozorišče hudega potresa. Več vasi in mestec ob obali Kaspijskega morja je bilo porušeni. Uradno poročilo pravi, da je potres zahteval 1970 žrtev.

Perzijski šah s cesarico Sorajo se še ved- no mudi v Evropi in zdi se, da niti ta sil- ni potres s tolikimi žrtvami in ogromno materialno škodo ne bo prekinil njegovih počitnic.

NAS TEDEN V CERKVI

21. 7. nedelja, 6. pob.: sv. Prakseda, d.
22. 7. ponedeljek: sv. Marija Magdalena, spok.
23. 7. torek: sv. Apolinarij, šk., m.
24. 7. sredo: sv. Kristina, dev.
25. 7. četrtek: sv. Jakob, ap.
26. 7. petek: sv. Ana, mati D. M.
27. 7. sobota: sv. Natalija, muč.

SV. MARIJA MAGDALENA, iz dobro stoječe in verne družine, je zašla na slaba

IZ SV. EVANGELIJA

Eisti čas, ko je bilo mnogo ljudstva pri Jezusu in niso imeli kaj jesti, je poklical učence in jim rekel: »Ljudstvo se mi smili; kajti, glejte, že tri dni vztrajajo pri meni in nimajo kaj jesti. In če jih odpustim lačne na njih dom, bodo na potu omagali, zakaj nekateri od njih so prišli od daleč.« — Njegovi učenci so mu odgovorili: »Kako jih bo mogel kdo nasiti s kruhom tukaj v puščavi?« — Vprašal jih je: »Koliko hlebov imate?« — Ti so rekli: »Sedem.« — In velel je množici sedeti po tleh; in vzel je sedmero hlebov, se zahvalil, jih razlomil in daljal svojim učencem, da bi jih položali prednje; in položili so jih pred množico. Imeli so tudi nekaj ribic. Tudi te je blagoslovil in velel položiti prednje. In jedli so in se nasitili. Nato so pobrali ostanke koscev — sedem kosar. Njih pa, ki so jedli, je bilo kakih štiri tisoč; in jih je odpustil.

Jezusove besede in dejanja so izraz velike ljubezni do ljudi. Vsestransko jim hoče pomagati. Njegovo Srce je vedno odprto za vse človeške prošnje, potrebe in bolečine. Razni zemeljski vladarji in politični voditelji so neredko pitali ljudi z lepimi besedami in zapeljivimi obljubami, a jih potem razočarane zapustili v bedi. Ali pa so mislili izključno le na telesa in du-

šev. Po srcu dobra se ni znala upreti grešnim prilobnostim.

Ko je slišala Jezusove nauke, se je zresnila. Javno se je spokorila. Ni več marala grešnega veseljačenja. Ko so celo učenci Jezusovi zbežali in zapustili Učenika, je s ponižnimi ženami pogumno vztrajala pod križem. Do smrti je živela v strogi pokori. Ko vidiš grešnika, ga ne zaničaj. Moli zanj, da se spreobrne. A si tudi misli: »Lahko me prehoši in dobi, če se spreobrne, odličnejše mesto in nebesih kakor jaz.«

še zatirali in usuznjevali. Jezus pa skrbi za oboje. On misli na celega človeka. Človek ni ne duh brez telesa in tudi ne samo telo. Telo je kakor zunanja obleka ali kakor bivališče našega duha. Duh je neumrljiv, telo pa čaka skorajšnja smrt. In zaradi tega daje Odrašenik prednost duši, a ne pozabi telesa. Njegova ljubezen je popolna: najprej je nahranil duše svojih poslušalcev, potem pa še preskrbel telesa. Kakor nekoč, tako tudi danes. Tudi danes ponavlja tisto ganljivo izjavo: ljudstvo se mi smili; in je pripravljen vsestransko nahraniti milijone ljudi. Ljubezno poskrbi za duše in tudi za telesa. Pogoj je zopet isti, samo eden: treba je biti z Njim, vztrajati pri Njem. Ljudje so ga iskali, šli so za Njim. Tudi mi ga moramo iskati in iti k Njemu. Zelo blizu ga imamo: tam v cerkvi prebiva, čaka in sprejema. Tamkaj hrani naše duše, doma pa potem naša telesa. Kdor ljubi Boga, takega Bog nikoli ne zapusti. Začenjajmo dan z Bogom, z molitvijo! Spremljajmo delo z molitvijo! Mislimo mnogo na Boga! Bodimo trajni z Njim! Hodimo radi pogosto k sv. obhajilu! V njem je naša moč, v njem tolažba, v njem luč, v njem prava božja sladkost. Kdor ljubi Jezusa, tak ljubi pogosto sv. obhajilo, tak ljubi poštenost in krepost. Kdor ljubi Jezusa, tak se bori zoper greh in skušnjave. Borimo se zoper zlo in zoper vse slabo! — Jezus, Odrašenik sveta, usmili se nas in pomagaj nam!

Iz življenja Cerkve

VETO KARDINALA WYSZYNSKEGA POD GOMULKOVO CENZURO

Iz verodostojnega vira poročajo, da je vzajemnost med kardinalom Wyszyńskim in komunističnim režimom Gomulke že pokazala prve razpoke.

Poljski kardinal je s posebnim pastirskim pismom, naslovljenim na poljsko duhovščino, prepovedal duhovnikom vsakršno sodelovanje z levičarsko katoliško organizacijo »Pax«. Pastirsko pismo bi moral objaviti ves katoliški tisk, a do tega ni prišlo, ker je posegla vmes državna cenzura.

V svojem poročilu je Wyszyński dejal: »V odgovor na mnoga vprašanja duhovščine glede publikacij organizacije »Pax« sem poblaščen, da izjavim sledeče:

1. duhovniki in člani verskih redov ne smejo izdajati knjig potom organizacije »Pax«;
2. istim ni dovoljeno, da bi objavljali svoje članke v časopisih, revijah in drugih publikacijah organizacije »Pax«, ali pa da bi kakorkoli z njo sodelovali.

Kardinalovo pismo bi moral že pred dnevi objaviti »Tygodnik Powszechny«, a do danes ni še izšel.

SKRB ZA MLADINO

Nemški kancler Adenauer je pozval vse vzgojitelje in katoliške starše, naj se bolj zavedajo svoje odgovornosti pri vzgoji mladine. Ni mogoče obravnavati jutrišnjih problemov brez primerne oblikovanja današnje mladine v prave osebnosti.

PROTI ŠKODLJIVEMU MLADINSKEMU ČITIVU

Nad 1 milijon avstrijskih državljanov je podpisalo izjavo, s katero pozivajo oblasti, naj s posebnim zakonom prepovedajo vvoz časopisov in knjižic, ki so namenjeni mladini in bi škodljivo vplivali na vzgojo.

BELI MENIHI

Sestega julija se je pričel v Rimu glavni kapitelj afriških misijonarjev Belih menihov. Belih menihov je nad 2000 in delujejo v 42 misijonskih področjih, ki imajo 5 milijonov katoličanov in katehumenov.

ZAPOZNELI POKLICI

V Belgiji se množijo zapozneli duhovniški poklici. Zato so frančiškani odprli v mestu Rekem novo semenišče za take poklice. Postavili so ga pod varstvo svetega Janeza Vianjeja, arškega župnika, ki je, kakor je znano, po velikih težavah dosegel duhovniški stan.

OPATIJA V TELEVIIZIJI

Angleška televizijska služba je nedavno pripravila za svoje gledalce nenavaden program. Prikazala jim je cistercijski samostan na otoku Caldey. Sveta stolica je dala dovoljenje za snemanje v prostorih samostana. Med oddajo je prior samostana Eugen Boylan — bivši univerzitetni profesor zdravilstva — razlagal zgodovino samostana, ki ima svoje začetke v 5. stoletju. V samostanu živi 40 menihov, po večini izobraženih mož, ki so zapustili v svetu lepe položaje, da lahko služijo samu Bogu.

Delavni dan v opatiji traja 17 ur. Začne se ob treh zjutraj. 5 ur je določenih za molitev, 3 do 4 ure za študij, preostali čas pa za ročno delo. Gledalci so videli pri delu menihov, ki skrbijo za pranje in je bivši gledališki igralec; menih elektricista, ki skrbijo za razsvetljavo celega otoka, dva menih — eden bivši zdravnik, drugi izvedenec v poljedelstvu, izdelujeta parfume; ostali skrbijo za obdelavo polja. Menih krijeje stroške za vzdrževanje samostana s prodajanjem poljskih pridelkov, cvetja in parfumov. — Ob koncu oddaje so gledalci videli vso samostansko družino zbrano pri večerni molitvi.

KORISTNO SREDIŠČE

V Indiji so misijonarji organizirali poseben center, ki naj bi pomagal nekatoličanom do boljšega spoznanja Cerkve. Številna vprašanja prihajajo od vseh strani. Center vodi pater Peter Sontag, ki že 34 let deluje v deželi.

ARGENTINSKA KAT. UNIVERZA

Argentina je dobila svojo prvo katoliško univerzo. Do zadnjega časa so bile v Argentini vse privatne višje šole prepovedane.

ne. Prepoved je bila ukinjena šele decembra leta 1955. Nova argentinska katoliška univerza je v Cordobi in ima pravno, medicinsko in inženirsko fakulteto.

ZGLEDNA DRUŽINA

Min. podpreds. Juž. Koreje Chang je katoličan in ima tudi zgleđno družino: dva sinova študirata v semenišču v Ameriki, tretji pa se pripravlja na duhovniški stan v Belgiji, ena hčerka je redovnica. V Južni Koreji deluje 200 domačih duhovnikov in 120 tujih.

ROMANJE FRANCOSKIH VOJAKOV

22 posebnih vlakov je pripeljalo 30.000 francoskih vojakov na romanje v Lurd. Pridružilo se jim je še več stotin ameriških in kanadskih vojakov Atlantske zveze. Romanje je vodil pariški kardinal Feltin, ki je vojaški škof obenem. Pripomniti je treba, da so bili vsi vojaki prostovoljci, ki so izabili svoj redni dopust za romanje in so si tudi sami plačali vse stroške za romanje.

RAZSTAVA CERKVENIH PARAMENTOV

Od 1. do 6. julija so imeli na Dunaju razstavo cerkvenih paramentov. Med razstavo je bil tudi tečaj za izdelavo paramentov. Razstavo je otvoril dunajski pomožni nadškof Jachym.

PLAČA SVETEGA ANTONA

V cerkvi sv. Antona v Macao je bila slovesnost, pri kateri so simbolično izročili plačo sv. Antonu, kot poveljniku mesta.

Dan narodov v Marijinem Celju

Zadnja nedeljo junija so priredili v Marijinem Celju (Maria-Zell) v Avstriji dan narodov. Pri cerkvenem in kulturnem sporedu so bili zastopani mnogi evropski narodi. Po številu je bilo največ Čehov (500), največje odobravanje pa so doživeli koroški Slovenci, ki so s svojimi zborom iz Sel prekosili vse ostale narodne skupine. Agilni rektor bazilike, pater Beda, glavni organizator te katoliške mednarodne prireditve, je poslal vrlim Korošcem lepo zahvalno pismo z velikim priznanjem. Pozdravlja jih v imenu Kraljice slovenskih narodov in vabi Korošce na veliko romanje, ki ga imajo 9. avgusta.

Navodila našim romarjem

Ko bodo čez en teden naši vrli sotrudniki zopet prodajali pred cerkvami »Katoliški glas«, tedaj bo že na poti v Marijino Celje 720 romarjev s Primorskega. Zato danes romarjem ponovimo nekaj najvažnejših naročil: ponovimo in sicer zato, ker so v teh dneh že dobili tiskana navodila, a je pri taki množici le treba vsaj sledeče ponoviti:

1. Odhod v nedeljo zjutraj in sicer povsod TOČNO OB STIRIH. Za vse tri dni velja pravilo: čez deset minut ne čakamo nikjer nobenega zamudnika. Velika skušnjava za zamudo bo zlasti v Gracuu. Upamo, da je Tržačanom pomagal.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

ZLATA MAŠA V BOVCU

V nedeljo 7. julija t. l. je daroval zlato sv. mašo v starodavnem Bocu č. g. Andrej Klobučar, ki je že od l. 1921 tamkaj bil za župnika in dekana skozi dolga in burna leta do 1955. Nato je g. zlatomašnik stopil v zaslužni pokoj in se je naselil v Sv. Križ na Vipavskem. G. zlatomašniku iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo let v milejšem vipavskem podneblju.

AVTOPODJETJA NA PRIMORSKEM

V jugoslovanskem delu Primorske so se po vojni razvila predvsem tri avtopodjetja, in sicer Avtopromet Gorica s sedežem v Solkanu, Avtoprevoz Tolmin s poslovalnico v Idriji in Avtoobnova v Šempetru. Največje je Avtopromet Gorica, ki je eno najmodernejših v Jugoslaviji. S svojimi 31 avtobusi vzdržuje 36 prog ter opravlja avtoprevozne službe po vsej Jugoslaviji in tudi v inozemstvo.

Avtoprevoz Tolmin se bavi pretežno s prevozom blaga. Ima 13 avtovlakov, mislijo pa kupiti še tri. Avtoobnova v Šempetru se posveča predvsem popravilom motornih vozil.

HUĐA NESREČA

Pri Selu na Vipavskem se je pripetila huđa prometna nesreča. Osebi avto je na nevarnem ovinku zadela ob drevo ob cesti ter se prevrnil. Pri tem sta dobila pretres možganov šofer in pa inž. Stane Avanzo, tri druge osebe so bile ranjene. Inženir Avanzo je pozneje umrl v šempetški bolnici in so ga pokopali v Ljubljani.

Predsednik pokrajinske vlade je izročil župniku 1200 dolarjev za reveže, pred vodom v cerkev pa je bila razvrščena častna straža.

PROTEST ZARADI NEMORALNE PREDSTAVE

V Beneventu so obnovili staro rimsko gledališče Caracalla. Za otvoritev gledališča so uprizorili Aristofanovo komedijo: Žene v parlamentu. Tamkajšnji nadškof Mancinelli je zaradi predstave ostro protestiral in odsvetoval vernikom udeležbo pri predstavi. Obžaloval je, da so izbrali za otvoritev to komedijo, ki je polna nemoralnih scen. Državna cenzura je igro sicer dovolila, a s tem še ni rečeno, da je moralno neoporečna, ker vodijo državne uradniki drugi vidiki, kot pa Cerkev.

UČINKOVITA PROPAGANDA

Amerika je dosegla velik uspeh z razstavo svojih izdelkov na velesejmu v Poznaju na Poljskem. Zato so se Amerikanci odločili, da se bodo udeležili poljedelske razstave v Moskvi. Ne bodo razstavili le raznih poljedelskih strojev, ampak tudi celo kmečko hišo s hladilnikom in mnogimi drugimi električnimi aparati. Tako hočejo pokazati Rusom, kakšno udobno življenje imajo ameriški kmetje. Eisenhower je zaprosil za dva milijona dolarjev kredita: vsota je precej velika, vendar jo je vredno potrositi, da bi tako pokazali komunistom, da so najboljši sadovi tisti, ki rastejo na drevesu svobode.

gala lanska šola v Milanu... TOČNOST povsod!

2. Vzemite s seboj osebno izkaznico ali potni list, kdor ga ima. Brez teh dokumentov bodo pozabljeni prišli samo do žabnic, čez državno mejo ni mogoče.

3. Nobeneden se ne more pridružiti romanju, če se ni prijavil. — četudi ima svoj potni list. Tudi to se nam je v preteklosti že zgodilo, zato na to opozarjamo. Takšni preveč domači »romarji« naj se peljejo z vlakom.

4. Poskrbite si sami šilinge tako v Trstu kakor v Gorici. 100 šilingov — to je 2.500 lir — je za zmerne romarje primerna vsota: hrano dobimo v Marijinem Celju petkrat in na poti domov v Celovcu enkrat. Romarski znak in listek za prenočišče dobi vsak v avtobusu; romarski znak stane 100 lir.

5. Opravite sv. spoved po možnosti že doma. Tudi pri Gospe Sveti v nedeljo okrog 11. ure lahko pristopite k sv. obhajilu.

Vsi številni romarji se dobro zavedajmo, da smo romarji in tudi izletniki, a nikakor ne samo izletniki!

Našim romarjem svetujemo, dobite si pred odhodom v soboto 27. julija »Katoliški glas«. Ne bo več navodil; naš list bo prinesel le voščilo za lepo, srečno in veselo božjo pot k Materi slovenskih narodov v Marijino Celje!

STO LET SOLE V SOLKANU

V bližnjem Solkanu so v preteklem mesecu slovesno praznovali stoletnico obstoja domače sole, ki se je začela kot energetska letnica leta 1857. Pozneje se je polagoma razvijala in širila, da je postala popolna petletica pred prvo svetovno vojno. V solkansko šolo so hodili številni znani slovenski možje, n. pr. škof dr. Srebrnič, dalje filozof dr. Klement Jug, kiparja Boris in Zdenko Kalin itd.

V tem mesecu obhajajo Solkanci tudi 90-letnico ustanovitve svoje čitalnice.

GOSPODARSKI POLOM »STANDARDA«

V Tolminu so imeli precej močno gradbeno podjetje »Standard«, ki je zaposljevalo nad 200 ljudi. Bilo je eno najmočnejših v Sloveniji. Sedaj je pa zašlo v gospodarske težave in so ga likvidirali. Imelo je nad 20 milijonov din izgube. Vzrok polomu je bila slaba uprava in slabo tehnično vodstvo pri podjetju.

NOVA TOVARNA V TOLMINU

V začetku avgusta bodo začeli graditi v Tolminu prvo tovarno mlečnega sladkorja v Jugoslaviji. Potrebni tehnični načrti so že pripravljeni. Tovarna bo v celoti stala približno 130 milijonov din, z obratovanjem pa bi morala začeti prihodnje leto jeseni. Njena proizvodnja bo znašala letno okoli 220 ton surovega in 35 ton rafiniranega mlečnega sladkorja, dalje 35 ton suhih beljakovin in 190 ton melače.

Mlečni sladkor rabijo predvsem v industriji zdravil in zlasti za gojenje glivice za proizvodnjo penicilina. Mlečni sladkor pridobivajo iz sirotke. To bo nova tovarna dobivala od mlekarne v Kobaridu in pa od nove mlekarne, ki jo bodo zgradili v Tolminu.

SPORTNA MANIFESTACIJA V ZAGREBU

Od 10. do 14. t. m. se je vršila na stadionu Dinama v Zagrebu velika športna manifestacija v okviru II. Gimnastrade. Šest tisoč telovadcev iz 14 držav je prvi dan defiliralo pred občinstvom. Najštevilnejša je bila nizozemska ekipa, ki šteje 363 telovadcev, za njo Poljska z 212. Italijanska ekipa je štela 20 telovadcev. Sodelovali pa so še športniki iz Avstrije, Madžarske, Vzhodne in Zapadne Nemčije, Finske, Švedske, Anglije, CSR, SZ in Brazilije.

V nedeljo 14. julija se je začel v Zagrebu študijski kongres mednarodne telovadne federacije, ki bo razpravljal o pomenu telesne vzgoje v sodobni družbi. Kongresa se bo udeležilo 150 delegatov, izmed teh 59 iz inozemstva, in 300 strokovnjakov.

ODKRILI SO ATOMSKE TOPLICE

Na Spodnjem Stajerskem v bližini Šmarja so pred meseci odkrili čudodelne toplice z izredno stopnjo radioaktivnosti. Iz vse Slovenije, pa tudi iz drugih krajev prihajajo sem bolniki, zlasti tisti, ki trpe na revmi, da se okopljejo v čudežni topli vodi. Pravijo, da mnogi odidejo domov zdravi, zato vedno bolj narašča zanimanje za zdravilni vrelec. Vrelec so odkrili čisto slučajno. Prej je služil pericam za pranje, če posebno ker je bila voda v njem tako topla. Sedaj pa je postal tolmunček ob izviru premajhen in začeli so graditi nov bazen, pa tudi v vasi se modernizirajo in pripravljajo gostišča, ki naj bi služila bolnikom.

NEM JUGOSLOVANSKI BEGUNEC SPREGOVORIL V ITALIJI

Krajič Tone, tako je ime mlademu štiriindvajsetletnemu fantu. Po poklicu mehanik in že štiri leta ni mogel spregovoriti ter je že skoraj obupal nad svojim življenjem.

Govorilne organe mu je poškodoval neki nemški mladinski boksač, ko je leta 1953 Tone nastopal v sestavi jugoslovanske mladinske boksarske reprezentance. Tedaj ga je nasprotnik boksnil pod brado in mu dal tako zvani »knock out«. Pri tem mu je onespособil govorilne organe in je tako ostal Tone brez matere, brez očeta in sedaj še brez govora. Povrh tega ga je pustila na cedilu še »jugotitoistična socialna ustanova«, ki mu ni dala nikake podpore, da o odškodnini niti ne govori.

V drugem mesecu tega leta je Tone pobegnil preko meje v Italijo v upanju, da si v tujini zasluži toliko denarja, da bi si lahko plačal operacijo na govorilnih organih, kajti upal je na ozdravljenje. Najprej je bil v taborišču San Saba v Trstu in je od tam bil premeščen v taborišče v Napoli.

Ker je Tone zelo dober in vljuden, si je hitro pridobil dosti prijateljev ne le med nami, temveč tudi med Napolitanci.

Dne 9. t. m. ga je neki njegov prijatelj pregovoril, da gre z njim k nekemu dobremu specialistu za nos, ušesa in grlo. Letu mu je iz grla potegnil kos črnega mesa v velikosti ptičjega jajca ter mu dal še neko vodo za izpiranje grla. Za vse to je zaračunal 300 lir.

Drugi dan — glej čudo — nam Tone razločno in glasno vošči dobro jutro. Ves vesel od sreče je tekal sem ter tja, sam ne vedoč, kaj bi naredil od samega veselja. Izjavil nam je, da mu je tako, kot da bi se ponovno rodil.

Na koncu intervjuja mi je izjavil, da se ima za ta svoj veliki življenjski dogodek zahvaliti tudi Bogu, ker se mu je priporočil pri vsaki nedeljski maši.

Begunec

SLOVENSKE ODDAJE na tujih radio-postajah

RADIO PARIZ

Pariški radio ima prenose v slovenščini vsak večer od 7. do 7.20 na valovni dolžini 31 in 41.7; za slovensko oddajo sledi srbohrvaška na isti valovni dolžini od 7.20 do 8. ure zvečer.

RADIO VATIKAN

Vatikanski radio oddaja v slovenščini na valovnih dolžinah 41.21; 31.10; 25.67; 19.84 in na srednjem valu 196 in sicer: v nedeljo ob 11.15, v torek ob 6. uri zvečer, v sredo ob 3h popoldne, v četrtek ob 6h zvečer in v soboto prav tako ob 6. uri zvečer.

Gospodarski položaj Jugoslavije v l. 1956

V zadnji številki smo objavili članek »Politični položaj v Jugoslaviji leta 1956«. Ta članek je zbudil precej zanimanja in tudi kritike. Mnogi mu očitajo, da je filozofski, češ da prikazuje jugoslovanski komunizem v simpatični luči. Vendar kdor članek pazno prebere, ne more priti do tega sklepa. Saj je tam samo analiza tega, kar jugoslovanski komunisti hočejo biti, ne pa tega, kar so. Vsi vemo, da lastnosti komunizma ostanejo tiste, ki jih je tržaška »Demokracija« v svojem podlistku v preteklih mesecih tako klasično orisala. Toda to komunistom ni v oviro, da bi ne iskali novih potočkov, kako ljudi slepariti in zavajati, le da se ohranijo na oblasti. Med borbo so tudi molili rožni venec, da so prevarali pobožne mamice. Zato nič čudnega, če sedaj uvajajo bolj olikan in človečanski sistem, ki pa ostane v bistvu isti, diktatura, ki mora vsako svobodno misel in gre dosledno za svojim ciljem, zgraditi brezrazredno socialistično družbo, v kateri ne bo mesta ne veri ne svobodnemu mišljenju. Članki, ki jih je za naš list napisal naš sotrudnik, so pa zanimivi, ker nam na podlagi osebnih izkušenj in opazovanj kažejo zadnje faze jugoslovanske poti v socializem. Zato bomo s temi članki nadaljevali, ker smo prepričani, da nudijo nove poglede na razvoj socialistične diktature v Jugoslaviji. (Ured.)

Gospodarski položaj v Jugoslaviji je zelo težak. Gospodarski položaj se je zadnjega pol leta katastrofalno poslabšal. Vzroke je težko najti. Vendar dva vzroka sta predvsem važna: 1. pogrčena gospodarska politika, ki je popolnoma zavojena, 2. nerazpoloženost med delavstvom in kmeti, ki nečesto proizvedati delo, kakor bi lahko. Dejstvo je, da so plače tako nizke, da od teh družina ne more živeti (7000 din). Delavci v rudnikih, ki je bil prej favoriziran, prejema vedno nižje plače. Plačilni sistemi se silno hitro spreminjajo in ravno tako pravilniki delavskih svetov. Dejstvo je, da je gospodarstvo samo na sebi katastrofalno padlo, plače so nizke, da delavci nimajo dovolj. S tem raste nezadovoljstvo, delavci bežijo trumoma čez mejo. Pobegi so izraz nezadovoljstva delavcev. Vsi ti prikazi so izraz ekonomske nesposobnosti komunizma, da bi namreč komunizem mogel življenjske razmere toliko izboljšati, da bi delavci bili zadovoljni.

DELAŠTVO JE NEZADOVOLJNO

Med delavstvom je bilo že pred nemiri na Madžarskem nezadovoljstvo ogromno zaradi plač in je ob dogodkih na Madžarskem še naraslo. Začeli so izdajati protikomunistične letake v Velenju in v Anahovem pri Gorici. Pobegi čez mejo, letaki itd. so izraz nezadovoljstva, ki izvira iz slabega gospodarskega položaja. To je vse izraz nezaupanja delavskega razreda v socializem, kar bi znalo ustvariti razpoloženje za resnejše akcije proti oblasti. To je oblast videla. Partija je imela stalne seje. Oblast je dobro informirana in je resno vzela stvari kakršne so. Partija je sama začela o tem razpravljati. Rekli so: Krivi ste vi! V zboru proizvajalcev (gospodarski parlament) v Beogradu so bile javne porazne kritike jugoslovanskega gospodarstva, kritike direktorjev, upravnih svetov, najvišjih funkcionarjev itd., ki so s svojo nesposobnostjo zavozili, javne kritike razkošnega življenja nekaterih komunističnih voditeljev. To je oblast mirno prinesla v velikih listih in z velikimi črkami.

PARTIJA SE BRANI

Ko je to nezadovoljstvo prišlo javno do izraza, je partija rekla: Mi bomo to spreminjali. Vse te neugodne kritike in težko gospodarsko življenje je dobilo viden izraz v družbenem planu (načrtu dela) 1957. V tem družbenem planu sta bistveni dve stvari: 1. investicije, ki so bile določene za trenutno neproduktivno (težko) industrijo in podobno, so sedaj spremenili tako, da bodo glavne investicije šle za stanovanjske stavbe, za predmete široke potrošnje in za kmetijstvo. To je bilo sprejeto in bo prišlo v prid tem ciljem. 2. Istočasno so sklenili, da bodo plače povišali, tudi upokojeceem: delavskim svetom so naročili, naj postopajo po predpisih. Tovarne so splošno ljudsko premoženje, ki ga upravljajo delavci sami po izvoljenih ljudskih zastopnikih. Delavski sveti določajo plan dela, produkcijske stroške, cene pri prodaji, disciplinirajo direktorja in so zadnja instanca prejšnjega podjetnika. V njih so združene vse pravice, ki jih je imel privatni podjetnik. Delavski svet odloča o vsem. Sedaj so naročili delavskim svetom, naj izdelajo tarifni pravilnik, po katerem dobijo delavci boljše plače, take da bodo stimulirale delavstvo. Čim boljše delaš, tem večjo plačo boš

dobil. Tarifni pravilniki morajo ceniti vrednost dela. Odgovornost za spore, ki bi prišla na partijo, so zvalili na delavce same.

NOVA RAZDELITEV DOBIČKA

Delavci so čisto očitali: fabrike ste nam dali, denar pa ste sami obdržali. Ta očitek ima svoj izvor v določilu, da so morali delavski sveti vrednost presežka dela (nad vrednost, Mehrwert) avtomatično odvajati po določenih ključih centrali, republiki in okraju, tako da je njim ostalo za investicije, nagrade itd. morda 3%. S presežkom dela delavski svet ni razpolagal. Za redne investicije ni imel sredstev. Izkupiček je dobila banka in delavcem so pustili samo kake 3%. Sedaj obljublja delavskim svetom, da bodo dobili večji del (50%). S tem so delavstvo omamili in zopet je nastal mir. Zanimivo je to, da kljub tolikim razočaranjem zaupajo, da bodo komunisti besedo držali. Upanje imajo, da kar komunisti trdijo, le drži in da so vse to le prehodne težave. Živijo v pričakovanju, da če bodo res delali, bo boljše. Tako upajo.

SOCIALISTIČNA MISELNOST SE VKORENINJA

V Jugoslaviji je socializem s svojimi stalnimi obljubami, lepimi gestami in delnim uspehom ljudsko mnenje že tako prekrval in prepeljal, da lahko rečemo, da je socializem v življenju globlje ukoreninjen nego bi hoteli priznati. Socialistična miselnost prehaja v duševnost ljudstva, tudi kmetov. Treba je zelo močno računati s skoraj neopazno, a stalno naraščajočo preobrazbo miselnosti ljudi v socialistično miselnost. Če bi prišel kdaj drug režim, bi moral s tem računati. Tekom desetih let je ta miselnost globlje ukoreninjena nego izgleda ali nego bi hoteli priznati.

Okrajni odbor še vedno končno odloča. Niso pa povedali jasno, kdo bo v zadnji instanci odločal. V okrajih, kakor smo že rekli, ni povezanosti med upravnikom okraja in sekretarjem partije. V najnižjih edinicah vpliva torej partija po posamezniku, ki mora biti vključen v dotični kolektiv ne kot partijec, ampak kot delavec, profesor itd. Tudi v okraju enako vpliva po posamezniku, ki ima v okraju določeno funkcijo, n. pr. poslanec ali član kakega sveta. Socialistična zveza nima partijskega programa kakor partija, mora pa partijec v njej delati po navodilih partije. Pri republiki pa je ostalo, da je predsednik republike sekretar centralnega komiteja, pa hočejo tudi tu nekaj izpremeniti. Vplivanje partije ni več formalno tako vidno kakor prej, temveč se zvali odgovornost na funkcionarje ne kot partijce, marveč kot osebe. Vsak komunist je dolžan po pravilih privatno in javno, v družini, v ustanovah itd., dosledno živeti in delati po komunističnih načelih. Večpartijskega sistema ne bodo dovolili. Tudi v najnovejšem času govorijo, da socializem in socialistična demokracija, daje dovolj prilike, da lahko vsak svoje mnenje pove in uveljavljuje. Svobodne volitve bi bile mogoče le 1. če bi jih mednarodna komisija vodila, ne samo kontrolirala, 2. če ima vsak absolutno garancijo, da se bodo rezultati tudi izvedli, 3. da ne bo nobenih represalij

do tistih, ki drugače volijo. Komunizem je mistično telo, sestavljeno iz velikih prevratov. Značilnost trenutnega položaja je v tem, da se poudarja upravljanje po ljudeh samih in s tem poudarja tudi odgovornost ljudi za sedanj in bodoči položaj tako, da ljudje ne gledajo v vodstvu države oziroma partije tistega, ki kuje usodo, ampak da je usoda v njihovih rokah.

NOVE OBLIKE UPRAVLJANJA

Prebiran poudarek je na demokratizaciji življenja, na upravljanju in sodelovanju. Zato poudarjajo vedno bolj pomen samoupravljanja (produkcijska podjetja, delavski sveti itd.) in družbeno upravljanje (v ustanovah kakor prosveta, zdravstveni in humanitarni zavodi in ustanove). V teh poslednjih pa nameščenci sami nimajo delavskega sveta. Ne upravljajo podjetja ali ustanove sami, ampak so nameščenci samo del celote, h kateri pritegnejo vse organizacije, ki so zainteresirane na tej ustanovi. To močno poudarjajo in izvajajo (vsaka univerza, vsaka bolnica, vsaka šola itd. ima tak upravni odbor, v katerem so: predstavniki dotičnih ustanov in predstavniki raznih družbenih organizacij, ki so zainteresirane na tej ustanovi). Ta družbeni odbor izvoli svoje predsedstvo, ki odloča o vsem. Pri bolnicah je zdravnik podrejen temu odboru. — Sedaj prehaja vsa oblast upravljanja in odločanja v roke ljudstvu, vedno manj pravice ima državni aparat, tako država odмира, ker država ne vodi in ne odloča sama, ampak po družbah in družbenih odborih. Državni upravni aparat ima vedno manj vpliva na ustanove, vedno manj odloča po omenjenih organizacijah. Ravno to družbeno upravljanje močno poudarjajo, da bi ljudem prikazali, kako se sami vodijo in upravljajo. Značilnost je upravljanje kulturnih in humanitarnih ustanov po ljudstvu. Tako vežejo ljudi v mrežo. Tako mreža je stanovski svet, potrošniški svet itd. Skoro vsaka stvar, ki je, ima družbeni svet. Kdor ima na primer več kot dve stanovanji, ne upravlja več hiše, ga tudi ne razlastijo, ampak upravljanje ima svet, sestavljen iz prebivalcev dotične hiše. Pri več kot dveh stanovanjih lastnik ostane prejšnji, upravlja pa hišo upravni svet ali odbor dotične hiše. Ta odbor določa najemnino, pobira najemnino, od katere dobi 10% listnik, vse drugo odbor. Potrošniški svet: Vsaka trgovina si iz svojih prodajalcev izvoli svoj svet. Ni več nobenega podjetja ali ustanove, sploh večje stvari, na katere ne bi vplivalo ljudstvo kot ljudstvo. Vse to je mreža, da aktivnost kolikor mogoče vežejo na svoje principe. To je sredstvo, da ohromijo delavnost in miselnost prejšnjih sistemov. Sole: V šolskem upravnem odboru je: 1. zastopnik šole, ki ga izvolijo; 2. Socialistične Zveze Delavnega Ljudstva (partija kot taka ne pošlje svojega zastopnika v odbor); 3. zastopnik Društva prijateljev mladine; 4. zastopnik Rdečega križa; 5. zastopnik kake zdravstvene organizacije; 6. zastopnik društva »Partizane« itd. Vsi skupaj izvolijo iz vseh zastopnikov, to je šole in zainteresiranih organizacij, funkcionarjev (predsednika, tajnika, blagajnika itd.).

strokovna društva, župani, občinski odbori in svetovalci, duhovščina. Vsi Slovenci na Tržaškem in Goriskem so enotno dvignili svoj glas proti temu načrtu. Prepričani smo, da bi vsaka demokracijska vlada ob tem soglasnem ugovoru postala pozorna ter si rekla: Če vsi Slovenci ugovarjajo, potem s tem zakonskim načrtom nekaj ne more biti v redu. Skušala bi odkriti napake v načrtu ter jih odpraviti. Zdi se pa, da je naši vladi prava demokracija deveta briga, češ, Slovence lahko pritismo, saj nam nič ne morejo, ker jih je premalo. Da mora biti vlada pravična tudi nasproti maloštevilni manjšini, na to seveda ti krščanski demokrati niti ne pomislijo.

Vsiljuje se nam torej misel, da je med vladnim osnutkom šolskega zakona za Slovence in med obiskom »Piccolovega« poročevalca pri slovenski maturi neka zveza. Vlada potrebuje negativnih, uničujočih glasov o slovenski šoli. Resen človek se v to ne bo spuščal. Zato je kak nacionalistični rogovilež namignil »Piccolu«, naj pomaga, in »Piccolo«, ki je bil vedno pripravljen za vsako neumnost, kadar je bilo treba udariti po Slovincih, je to klavno vlogo navdušeno sprejel. Od tod vse klobasarije tistega zmešanega članka.

Prepričevati nacionalistične udarnike, da ja takšno strupeno sovraštvo proti Slovincem slabo in škodljivo, pomeni nositi vodo v morje. Upamo pa še vedno in kljub vsemu, da bo enobarvna demokracijska vlada v tej zadevi bolj uvidevna in pravična. Z. R. S.

VPRAŠUJETE — ODGOVARJAMO

Zakaj je toliko starih podob Matere božje črnih? Posebno v božjepotnih cerkvah. V Palestini niso domačini črni. Saj apostolov ni še nobeden naslikal črnih.

Radoveden

Gotovo ste sami opazili, da so črne podobe M.B. na najbolj starodavnih božjih poteh. Tako v Čenstohovi na Poljskem in drugod. Če pogledamo na izvor takih podob, vidimo, da so vse prišle z vzhoda in da imajo za sabo tisoč let obstoja, vseh tudi več. Zato ni nič čudnega, če so »črne«, zlasti ker so slikane na cedrov les. Starost, vlaga, raba sveč in plamenie, ki dajejo dosti dima, vse to je zakrivilo, da so najstarejše podobe M.B. črne, a ne samo podobe M. B., črne so tudi podobe svetnikov iz onih časov. To tudi zato, ker so tedanji umetniki rabili za obrobe bolj temno barvo nego v poznejših stoletjih.

ČLOVEŠKA USODA

Nekoč smo se v družbi pogovarjali o človeški usodi. Jaz sem trdil, da je človek tesno povezan s svojo usodo; drugi so pa bili mnenja, da človek sploh nima nobene usode. Kaj pravite vi k temu?

Ko govorimo o »usodi«, se ljudje dostikrat ne razumemo, ker si mislimo vsak svoje. Nekaterim je namreč »usoda« nekaj neizbežnega, kar je bilo človeku usojeno od nekih temnih sil že pred rojstvom ne glede na njegovo prosto voljo. Tako pojmovanje usode imenujemo fatalizem od latinske besede »fatum«, kar pomeni usoda. Fatalizem je torej prepričanje, da se bo z mano zgodilo, kar je neka višja sila določila ne glede na mojo prosto voljo. V fatalizem verujejo n. pr. mohamedanci, pa tudi med kristjani in celo med nevernimi ljudmi je vedno dokaj fatalistov, zlasti takih, ki verujejo, da je njih življenje povezano z vplivom zvezd.

Krščanska filozofija pa uči, da je sicer Bog vsakomur določil potek življenja že pred rojstvom, od vekomaj, vendar je pri tem upošteval tudi prosto voljo človekovo in njegovo prosto odločanje. Fatalist bi n. pr. rekel: »Vržem se pod vlak. Če mi je usojeno, da me kolesa vlaka zmendrajajo, me bo konec, če mi to ni usojeno, bom ostal živ. Zakaj nad nami je USODA, ki vse odloča.« Kristjan pa bo mislil: »Če se vržem pod vlak, me bo gotovo konec, razen če se kaj izrednega ne pripeti. Zato se pa ne vržem. Vem, da mi je določeno enkrat umreti, vendar tega ne smem pospešiti sam.«

Nasproti tema dvema pa stoje strogi brezverci, ki verujejo le v naravo. Zanje je naravni razvoj nekaj nujnega, ker so nujni naravni zakoni, in zato je tudi človek kot del narave podvržen temu naravnemu razvoju in mu ne more uiti. So torej tudi ti nekaki fatalisti, čeprav brez vere v kako višje bitje.

Zmota fatalizma je torej v tem, da zanika svobodno človeško voljo ter uči, da je človek v svojem živju in bitju brezpogojno vezan na določila, ali na usodo nekih tujih sil, naravnih ali nadnaravnih. V tem smislu moramo »usodo« zanikati.

Prezvišenemu škofu msgr. dr. ROŽMANU ob zlati maši tudi primorski Slovenci iskreno čestitamo in izražamo svojo vdanost.

MLADIKA

Izšla je julijska peta številka družinske revije Mladika.

V uvodu razpravlja prof. Jože Peterlin o poslanstvu umetnosti v sodobnem atomskem času in daje poguma vsem, ki žele graditi svet Duha, Lepote in Dobrote. Prozo so v tej številki prispevali Vinko Beličič: Rdeči balonček, Mirko Javornik: Na obisku, Evelina Umek: Ni ga mogel imeti rad, mladini je posvečen prispevek: Počitnice, sonce, morje, gore... Gregor Mikuz nam podaja sliko življenja v skavtskem taboru, Ivan Theuersehuh: Naše matere. Sledi še nekrolog prof. Salvinio. Pesmi so prispevali: Tugomir, Ferruccio Jakomin, Slavko in Stanko Janežič. Nato sledijo poročila o gledališču, književnosti, glasbi. Stanko Zorko odgovarja o radijski uri Vera in naš čas, Lojze Škerl o novi maši, M. L. podaja Mnenja o ženi. Sledi razgledi po svetu in poročila o filmih.

Revijo pozivljajo čedne ilustracije: Industrija, šolski nastopi goriskih in tržaških učiteljskih in učiteljskih, Zetev, tabor skavtov, Luigi Salvini, mati in otrok ter igralca Olivier in Leigh v sceni »Titus Andronicus«. Na platnicah so odgovori na pisma, ki so tokrat posvečena naši šoli in delu. Na robu pa so še Literarni pogovori. Tudi tokrat je revija na zunaj v novi barvi.

UMRL JE POGLAVAR MOHAMEDANSKE SEKTE

Dne 11. julija je umrl v svoji vili v Zenevi 80-letni Aga Khan, guverner neke perzijske pokrajine in verski poglavar mohamedanske sekte izmailitov. Aga Khan je bil 48. poglavar izmailitske sekte in to že od osmega leta svoje starosti. Takrat mu je namreč umrl oče, ki je postavil njega za svojega naslednika. Šolal se je v Cambridge-u v Angliji in bil vedno vnet zagovornik indijske neodvisnosti. Zastopal je Indijo na raznih konferencah britanskega imperija in nekaj časa je bil tudi predsednik skupščine v Zvezi narodov. Bil je silno bogat, saj so mu ob vsaki njegovi obletnici, kot poglavarju verske sekte, njegovi podložni nosili bajna darila. Svoji ogromni teži se ima zahvaliti tudi za enako težo draguljev in platina, ki mu jih je darovalo ob vsaki obletnici 1 milijon njegovih pripadnikov. Njegov kapital cenijo na 600 milijonov šterlin. Bil je štrikrat poročen in iz teh zakonov ima dva sinova. Ali Khana in Sadruddina. Njegova sedanja žena »Begume« je Francozinja. Sin Ali Khan je bil nekaj časa poročen s filmsko igralko Rito Hayworth, ki je tudi po razporoki ohranila s svojim tastom najboljše odnose. Njena hčerka Jasmina, rojena iz te zveze, je še videla svojega starega očeta pred smrtjo. Naslednik Aga Khana ne bo njegov sin Ali Khan, kakor so vsi pričakovali, temveč njegov vnuk Karim.

Vojna mornarica v našem pristanišču

Od preteklega četrtka je gost v našem mestu prva eskadra vojne mornarice iz Taranta pod poveljstvom admirala Marinov. Eskadro sestavljajo križarka »Duca degli Abruzzi«, 9 korvet, dve torpedovki in velik rušilec. Ker je bil dovoljen obisk teh vojniških ladij, je na tisoče Tržčanov uporabilo priliko in si ogledalo vojne ladje. Eskadra je na enomesečnem poletnem križarjenju, ki se bo zaključilo 31. julija v Tarantu.

lerčič Josip, Milič Vincenc, Obreza Karel, Pahor Rudolf, Relić Milan, Repine Josip, Rudež Josip, Rudolf Aleksander, TURK GLAVKO (z odliko), Vodopivec Vladimir in Vončina Franc.

Na klasičnem oddelku ima popravne izpite 8 kandidatov, na realnem pa 7 in odklonjen je bil en kandidat. En kandidat se ni javil in bo delal v jesenskem roku.

Ob izviru Timava

Tržaški speleolog Jurij Kobol, ki je že večkrat skušal prodreti v skrivnosti Timava, se je v soboto 13. julija ponovno po-

dal na svojo podzemsko »mokro« pot. V 49 minutah je s pomočjo posebne potapljaške obleke, opremljene s kisikom, preplaval in prehodil 145 metrov dolgo pot. Z njim je bil tudi mladi tržaški speleolog Klavdij Skilan. Kobol je pozneje podal poročilo o svojem potovanju in izjavil, da se vhod v podzemsko jamo takoj znižuje za 3 metre in doseže polagoma 40 stopinj poševnosti. Takoj za vhom v podzemski tek reke se odpre votlina, globoka 5 metrov, ki ima obok ves posejan z ostrimi zobčastimi kamnitimi špiiki. Speleolog Kobol je izjavil, da bo nadaljeval z raziskavanjem skrivnostne reke.

Novi doktor

Dne 6. julija je promoviral na tržaški univerzi za doktorja kemije g. Darij Cerkenik iz znane slovenske družine pri Sv. Ivanu. Novemu doktorju iskreno čestitamo in želimo veliko uspeha na njegovi življenjski poti.

Bazovica

Te dni smo z veseljem in zadoščenjem zvedeli, da je bil ustoličen za prošta stolnega kapitlja v Poreču naš nekdanji župnik častiti g. Tomo Banko. Iz srca mu čestitamo. Zelo nas bo razveselil, če nas bo kdaj obiskal in poklical nazaj v pravo čredo vse tiste, ki so po vojni zapustili cerkev in postali hladni za vse, kar je božjega. Taki obiski so zelo dobrodošli.

Na Repentabru so končane priprave za nedeljski tabor Slovenske prosvete. Na programu je igra v petih dejanjih s petjem: DESETI BRAT. Napisal: J. Jurčič, dramaturg: F. Govekar, režija prof. J. Peterlin, igrajo igralci Slovenskega odra.

To bo naš veliki slovenski praznik na lepem griču ob Marijinem svetišču na Repentabru.

SLOVENSKA PROSVETA V TRSTU VABI VSE TRŽAŠKE IN GORIŠKE SLOVENCE NA ŠESTI SLOVENSKI TABOR. NASVIDENJE NA REPENTABRU!

Če kdaj, potem potrebujemo danes poguma. Tega pa bomo dobili, če nas bo mnogo, mnogo združenih. Tako bodo videli tudi drugi, da še živimo. Zato vsi priskočite vabljeni!

Avtobusne zveze iz Trsta iz avtobusne postaje in iz Opčin pomnožene!

Začetek ob 16,30 uri.

Poskrbljeno bo za hladno pijačo.

Za izboljšanje cestnega prometa

V petek 12. julija se je sestal tržaški občinski svet. Glavna točka razprav je bila boljša ureditev mestnega prometa ter večja zaščita pešcev pred prometnimi nesrečami. Svetovalec odv. Harabaglia, ki je dodeljen cestnemu prometu in mestni policiji, je v svojem govoru poudaril predvsem potrebo večje varnosti meščanov po mestnih ulicah. V ta namen, je rekel Harabaglia, bi bili tudi v našem mestu nujno potrebni podesestni prehodi in to posebno na najbolj prometnih in nevarnih mestnih točkah. Potrebno bi bilo tudi večje število semaforov in obvarovalnih vrvi na ovinkih. Nadalje bi bila mestu le v korist boljše ureditve glavnih trgov. Na ribjem trgu bodo namestili velike baze za žive ribe. O novem pokritem trgu se je zadnje čase veliko govorilo. Zlasti v zadnji hudi vročini se je izkazalo, da je nezadostno prezračen in je bila v njem neznozna vročina.

Na seji so nadalje razpravljali o potrebi večjega razmaha turizma in določili ustanovitve raznih igrišč. Sklenili so tudi, da bo cestna proga v Lonjer prišeta za mestno in da se bo vozni red avtobusov pomnožil.

Uspehi pri maturah

Na Klasični gimnaziji v Trstu so napravili zrelostni izpit: Budine Stanislav, Kerže Dušan, Lasič Igor, Pahor Samo, SOSIČ MARKO (z odliko), Stare Darko, Šone Josip, Benič Lilijana, Branič Marija, Calzi Elvira, Černigoi Adrijana, KOSUTA HELENA (z odliko), Levak Ksenija in MARC ŽIVKA (z odliko).

Na Realni gimnaziji pa so naredili maturo naslednji kandidati: Bolko Peter, Je-

Odoben zakon o goriški prosti coni

Peta senatna komisija je odobrila zakonski osnutek senatorja Rizzattija, s katerim se veljavnost proste cone v goriški občini podaljša za nadaljnjih 9 let. Zakonski osnutek bo morala odobriti še poslanska zbornica.

Na obnovitev tega zakona je odločilno vplivala enotnost goriškega občinskega sveta v tem pogledu, kakor tudi delegacija raznih političnih strank v Rimu, kjer je senatna komisija podrobno razložila goriški položaj in potrebo nadaljnje veljavnosti proste cone. Prebivalstvo goriške občine je z zadovoljstvom sprejelo vest o podaljšanju veljavnosti proste cone.

Nadaljnja veljavnost bankovcev

Bankovci po 50 in 100 lir ostanejo še v veljavi do 30. septembra. Banke pa jih bodo zamenjavale do 31. decembra. Govori se, da bodo bankovce po 500 in 1000 lir v kratkem zamenjali s srebrnimi kovanci.

S seje pokrajinskega sveta

V soboto 13. t. m. se je vršila provincialna seja. Na seji so odobrili sklep za izplačilo drugega obroka 72 milijonov lir za novi sedež tehnične trgovske šole, ki jo gradijo v ul. Diaz. Potem so odobrili dogovor z »Blagajno cestarjev« (Cassa di Previdenza Cantonieri) za zavarovanje novih cestarjev goriške province, medtem ko

so dosednji zavarovani pri Zavodu za socialno skrbstvo (INPS), in še denarno pomoč dijakom kmetijskih šol za prihodnje šolsko leto 1957-58.

Sestram bolničarkam, zaposlenim v umobolnici, so povišali mesečnino. Komunisti so pri tem nekaj ugovarjali, češ da so hišne pomočnice slabše plačane kot sestre bolničarke. Toda pojasnjena jim je bila takoj razlika enih in drugih v izobrazbi in delu. Pri tem je svetovalec dr. Sfiligoj pripomnil, da je gmotni položaj hišnih pomočnic res še neurejen, da pa je že predložen zakonski osnutek in obstoji upanje, da bo tudi v kratkem odoben z zadovoljivo ureditvijo tega vprašanja.

Provincialni svet je nato volil nekaj prispevkov šolski blagajni realnega liceja iz Gorice in iz Tržača, goriškemu oddelku Udruženja slepcev ter udruženju »Pro Aquileia«.

Dalje so svetovalec razpravljali o zadevi učitelje-vrtnaric ter o štiriletnem programu Avtonomnega zavoda za gradnjo ljudskih stanovanj.

Svetovalec dr. Sfiligoj je predložil potrebo po vsakoletni reviziji štiriletnega gradbenega načrta, ker se od leta do leta potrebe večajo v nekaterih občinah napram drugim, in izrazil mnenje, da bi dva svetovalec v odbor zavoda za stanovanja morala imenovati skupščina vseh županov.

Po obširni razpravi, ki se je zadevno razvila, je provincialni svet soglasno sprejel dogovorjeni dnevni red demokristjanov in levicarjev za pospešeno in izčrpno

gradnjo ljudskih stanovanj ter za izpolnitev upravnega odhoda zavoda za ljudska stanovanja.

Kot zadnjo točko dnevnega reda je provincialni svet obširno razpravljal o predlogu odbora za ustanovitev tehnične industrijske šole v Gorici, ki naj usposobi izkušene izvedence v raznih industrijskih strokah. Šola pa naj bi se odprla že prihodnje jesen.

V razpravo so posegli svetovalec vseh strank in končno je svet predlog soglasno odobril.

Protest visokošolcev v Rim

V ponedeljek 15. t. m. so zastopniki slovenskih akademskih organizacij v Gorici odpoteli v Rim protestno brzojavko proti krivičnemu zakonskemu osnutku za slovenske šole, ki ga je vlada nespremenjenega predložila senatu. Naslovili so jo na predsednika republike, predsednika senata in zbornice, prosvetnega ministra ter voditelje parlamentarnih skupin kršćanske demokracije, liberalcev, republikancev, socialnih demokratov, socialistov in komunistov. V njej Slovensko katoliško akademsko društvo, Akademski klub - Gorica ter Akademsko-srednješolski klub »S. Gregorčič« zahtevajo, da parlament zavrne zakonski osnutek Rossi in upošteva predloge slovenskih sindikalnih organizacij »za zaščito pravice narodne manjšine po duhu ustave italijanske republike.«

Izid obrtniških volitev

V nedeljo 14. julija so obrtniki volili svoje kandidate v obrtniško zavarovalnico. Medtem ko se je na Tržaškem udeležilo volitev komaj 70 od sto volilnih upravičencev, je dosegla na Goriškem volilna udeležba 85 od sto. Volilo je 1500 obrtnikov od skupnega števila 1850. V celi goriški pokrajini je zmaga lista Obrtniškega združenja nad listo Pokrajinske obrtniške zveze, ki je levičarska, čeravno trdi, da je nadstrankarska. Izvoljeno je bilo 45 kandidatov, ki bodo zastopali pravice obrtnikov pri bolniški blagajni.

Poroka

V soboto 13. t. m. sta si v Gorici v farni cerkvi na Placuti obljubila večno zvestobo gđ. ing. Marija Močnik in ing. Janez Zupan. Nevesta je hčerka profesorja in bivšega didaktičnega ravnatelja slov. ljudskih šol v Gorici g. Huberta Močnika ter je postala inženir kemije na ljubljanski univerzi; ženin je prav tako diplomiral v Ljubljani, sedaj pa živi v New Yorku v ZDA. Novoporočencema naše čestitke z željo, da bi se tudi domovina kdaj okoristila z njunim znanjem.

Doberdob

Hvala Bogu za dež in hladen zrak; zlasti za Kraševce in kraški svet! Sicer je prišel za nekatere pridelke prekasno, a boljše kasno kakor nič!

Kakor je znano, bomo imeli 5. avgusta, — na naš domači praznik Marije Snežnice, — pastoralno vizitacijo s sveto birno. Skušali bomo vse pripraviti kar najbolje.

Dp takrat bo že na glavnem oltarju nova slika sv. Martina, delo priznane goriške umetnice Eme Galli. Vsi, ki so jo že videli — povečini izobraženci — so bili enih misli, da je lepa in da ima nekaj posebnega. Sv. Martin — vojak — hoče

pokazati svojo ljubezen do reveža tako, da stopi s konja ter se on približa k beraču in ne berač k njemu, ter mu z ljubeznivo kretnjo izroči pol plašča. Torej izredna in res lepa umetnina. Vaščani so razumeli pomen te umetnine in so zbrali zanj 70.000 lir; seveda bo doživel zlasti za časa Hitlerja, ko je videl domačine odhajati v Avstrijo in zapuščati zemljo in domove za prazne obljube, da jih čaka na severu raj, pa so doživeli le razočaranje. Častiljivemu gospodu naše čestitke.

Iz Kanalske doline

V Ovčji vasi, ki je po izjavi znanega planinca dr. J. Kugyja najlepša planinska vas vzhodnih Alp, — je praznoval osemdesetletnico č. g. Ivan Grijon, beneški Slovenec, ki že nad 20 let vodi to duhovnijo. Težke čase je doživel zlasti za časa Hitlerja, ko je videl domačine odhajati v Avstrijo in zapuščati zemljo in domove za prazne obljube, da jih čaka na severu raj, pa so doživeli le razočaranje. Častiljivemu gospodu naše čestitke.

Radio Trst A

Nedelja, 21. julija: 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 12.00 Vera in naš čas. — 17.00 Slovenski zbori. — 18.30 Mladina pred mikrofonom. — 20.30 Belini: »PURITANCI«, opera v 4. dej. 22. julija: 12.00 O pravilni prehrani. 18.00 Vivaldi: Koncert v A-duru. — 22.00 Iz slovenske književnosti in umetnosti. — 22.15 Rachmaninov: Otok smrti. 23. julija: 12.00 Pisani svet. — 19.15 Zdravniški vedež. — 21.00 Ivan Cankar: »Romantične duše«, komedija v 3. dejanjih. Igrajo člani Radijskega odra. 24. julija: 19.15 Kako so nekoč živeli otroci? — 21.00 Obletnica tedna. — 21.15 Mussorgski-Sošatakov: Izbor iz opere: »Boris Godunov«. — 22.00 Iz italijanske književnosti in umetnosti. 25. julija: 18.00 Berlioz: Romeo in Julija, simfonija. — 21.00 Dramatizirana zgodba — Duilio Saveri: KATERI IZMED TREH? — 5. zgodba: »Kraljica Palauških otokov«. 26. julija: 20.30 Pestra operna glasba. — 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu. — 22.00 Večerni pomenki. 27. julija: 12.00 Po tržaški okolici. — 12.55 Slovenski motivi. — 18.30 Oddaja za najmlajše — Antonija Curk: »Ljudmila, vezirjeva mati«, 3. in zaključni del. Igrajo člani Radijskega odra. — 21.00 Teden v Italiji. — 21.15 Radovan Govec: »Planinska roža«, opereta v 3. dej.

ROMANJE NA BARBANO za slovenske vernike goriške škofije bo letos dne 13. avgusta. Prva sv. maša bo ob 8.30 s skupnim sv. obhajilom, druga pa ob 11. uri. Popoldne ob 3h bo procesija s kipom M. B. po otoku, nato blagoslov in razhod.

Vernike opozarjamo na to naše skupno vsakoletno romanje, ki je pretekla leta vedno tako lepo uspelo, da ga tudi letos ne zamudijo. Za Gorico se bo vpisovanje vršilo pri fotografu Kleindienstu na Travniku.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

O G L A S I

Za vsak mm višine v širini enega stolpea: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

V nedeljo 21. julija gremo na Repentabor, kjer bomo prisostvovali Jurčičevi domači igri „DESETI BRAT“. - Začetek točno ob 16,30

Wilhelm Hünermann:

14

Na božjih okopih

Resnična povest prevedena z dovoljenjem založbe Herder

»No, v tej veri boste gotovo takoj dekan,« je zamrmral Robert.

»Prokleta tepe!« je zmerjal Pascal in grozil s pestjo. Toda fanta sta jo bila že popihala.

»Zvoniti! Zvoniti! Hudič naj zvon! Hudič naj zvon!« je blebetal pijanec in odtaval nazaj v jakobinsko krčmo.

»Kaj pa zdaj?« je vprašal Robert, ko sta fanta spet stala na Joubertovem mostu.

»Postaviva mu nogo in vrziva ga v vodo!« je predlagal Martin.

»To bi bilo že lepo; žal da ni krščansko,« je godrnjal Robert v zadregi.

»Škoda!«

»Velika škoda!«

Medtem je leno prikoracal debeli Lipe; roke je držal v hlačnih žepih.

»Ali noče?« je vprašal dobrodušno.

Onadva sta skomizgnila z rameni.

»Ne, noče! Nič ne moremo napraviti.«

»Nekaj bi pa že lahko napravili,« je rekel Lipe mirno.

»Kaj pa?«

»Zvonimo mi sami!«

»Krasno, fant!« je zavpil Robert in objel brata. »Toda kako pridemo do vrvi zvonov?«

»Saj niti ni treba!« je zaklical Martin vneto in začel razlagati svojo misel.

Kmalu nato so trije fantje stopili v delavnico kovača Nikolaja Puisaisa.

»Mojster Puisais,« je zakričal Robert, ki je pridrvel noter. »Posodite nam dve kladivi, da, dve veliki kladivi!«

»Toda čemu pa, fant?« se je smehljajal kovač in si obrisal z rokavom pot s čela.

»Ah, le tako! Kladivi pač potrebujemo za kar koli,« je jecljal deček v zadregi.

»A tako! No, potem jih pa lahko dobiš!« se je smejal mojster Puisais. »Saj menda ne misliš koga ubiti?«

»Gotovo ne!«

»No, tu jih imaš.«

Z dvema velikima kladivoma oboroženi so se vsi trije spet napravili na pot. Pri Martinovem očetu, ki je bil zidarski mojster, so vzeli dolgo lestev; nato so pa odkorakali k župni cerkvi.

Pravkar je vžsel mesec. Maček Feliks se je napravljal na svoj večerni sprehod po strehah v Montbernage. Fantje so naslonili lestev na cerkveni zid. Gornji klini so segali prav do strehe stranske ladje. Robert si je zataknil obe kladivi za pas, pljunil v roke in splezal do vrha. Po vseh štirih je lezel po strehi iz škodel do zidu srednje ladje. Tam se je vzravnal. Z rokami je že dosegel strešni žleb.

»Če se prelomi, se bo potočil doli,« je ugotovil Lipe stvarno.

Toda žleb je držal. Robert se je pogumno potegnil kvisku. Trenutek pozneje je ležal na srednji strehi na trebuhu; nato se je po vseh štirih plazil naprej. Obe kladivi sta ga prav neprijetno tiščali v želodec.

Sedaj čepi pred majhnim stolpom, v katerem visi Marijin zvon. Krepko se je potegnil navzgor in se zavihtel na oporo. Sedel je na nizki zid tik pred zvonom.

»Storjeno je!« je vzdihnil olajšano. Nato je ovil svoj pas okoli železnega droga, se privezal in potegnil obe kladivi. Kmalu so zadeneli trije krepki udarci zvona preko streh v Montbernage.

»Zdrava, Marija!« sta molila fanta, ki sta stražila pri lestvi.

»Če se prekuene, bo po njem,« je mrmral Lipe vmes.

»Bute! Ta se ne prekuene!«

Zopet so zadeneli trije težki udarci preko tihe vasi.

»Zdrava, Marija!«

Maček se je ustavil v svojem nočnem sprehodu in pomežiknil dečku v Marijinem stolpu.

Spet trije udarci.

»Zdrava, Marija!«

Zadnji odmor je bil kratek. Nato sta pa začeli obe kladivi grmeti v hitrem mogočem taktu po zvonečem bronu. Fantu je lil pot s čela, toda tolkel je na zvon, kot da bi udarjal alarm na velikanski boben. Težki kladivi sta kovali kot bobenska tolkača. Roke so začele fantu omagovati, a ni prenehal v mogočni božji muziki.

V Montbernage še nikoli ni tako dolgo donel večerni zvon.

(Nadaljevanje)